ĢENERĀLADVOKĀTA DAMASO RUISA-HARABO KOLOMERA [*DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER*] SECINĀJUMI,

sniegti 2007. gada 27. novembrī [1]

I — Ievads

1. *Consiglio di Stato* [*della Repubblica Italiana*] [Itālijas Republikas Augstākā administratīvā tiesa], pamatojoties uz EKL 234. pantu, Tiesai vaicā, vai Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras] [2] 30. panta 4. punkts pārsniedz minētās direktīvas piemērošanas jomu un regulē arī tās piemērošanas jomā neietilpstošu [iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu.

2. 2001. gada 27. novembra spriedumā lietā *Lombardini* un *Mantovani* [3], interpretējot šo tiesību normu, par "būtisku" tika atzīts, ka pretendents, kas tiek turēts aizdomās par nesamērīgi lēta piedāvājuma iesniegšanu, var paust savu viedokli, sniedzot attiecīgus paskaidrojumus (53. punkts).

3. Šajā lūgumā [sniegt prejudiciālu nolēmumu] tiek izteikta vēlme noskaidrot, vai šī pozitīvo tiesību norma ietver Kopienu tiesību vispārīgu principu, kas attiecas uz publisko iepirkumu neatkarīgi no tā, vai to aptver nozaru direktīvas [4].

4. Augstā Itālijas tiesa šo jautājumu uzdod saistībā ar ļoti konkrētiem apstākļiem, proti, valsts regulējumu, kas uzliek pienākumu automātiski noraidīt šādus piedāvājumus [iepirkuma] procedūrās, kurās piešķir tiesības slēgt līgumus, kuru summa ir mazāka par direktīvās norādīto, apvienojumā ar praksi, saskaņā ar kuru šā veida [iepirkuma] līgumu gadījumā daži pretendenti iespaido

1 — Oriģinālvaloda — spāņu.

2 — OV L 199, 54. lpp.

3 — Lietas C-285/99 un C-286/99 (*Recueil*, I-9233. lpp.).

4 — Direktīvai 93/37 attiecībā uz būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumiem pieskaitāma arī Padomes 1976. gada 21. decembra Direktīva 77/62/EEK (OV 1977, L 13, 1. lpp.), kurā vēlāk izdarīti grozījumi ar Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/36/EEK (OV L 199, 1. lpp.) attiecībā uz piegādes valsts [publiskā iepirkuma] līgumiem. Pakalpojumu [publiskā iepirkuma] līgumus un to slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru saskaņošanu regulēja Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK (OV L 209, 1. lpp.). Šie tiesību akti (grozījumi kuros tika izdarīti ar Direktīvu 97/52/EK (OV L 328, 1. lpp.)) tika kodificēti un apvienoti konsolidētā redakcijā: Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.).

konkursa iznākumu, ņemot talkā viltību [5], proti, slepus vienojoties par līdzīgu tāmju piedāvāšanu nolūkā izraisīt noteiktu nesamērīguma robežvērtību un [tādējādi] atbrīvoties no citiem pretendentiem.

5. Līdz ar to šī prejudiciālā tiesvedība ir visnotaļ svarīga, jo tā attiecas uz vispārīgajiem Kopienu tiesību principiem, tomēr neaizmirstot, ka atbilde var pamatoties tikai uz Eiropas Savienības tiesību sistēmu. Lai sniegtu Itālijas tiesai lietas izspriešanai noderīgu atbildi, Tiesai |jāņem vērā abas jomas.

pakalpojumu sniegšanas brīvība. Padomes 1971. gada 26. jūlija Direktīvas 71/305/EEK [6], ar kuru tika aizsākta dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas jomā, pamatuzdevums saskaņā ar tās pirmajā apsvērumā noteikto bija šo abu brīvību vienlaicīga īstenošana. Šajā direktīvā, kas attiecas vienīgi uz [iepirkuma] līgumiem, kuru summa ir vienāda ar vienu miljonu norēķina vienību vai pārsniedz to (astotais apsvērums), par [iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanas kritērijiem tika noteikti viszemākās cenas vai ekonomiski [saimnieciski] visizdevīgākā piedāvājuma kritēriji (29. panta 1. punkts) un paredzēta nesamērīgi lētu piedāvājumu esamība, pieļaujot to noraidīšanu pēc tam, kad uzklausīts pārgalvīgais pretendents (29. panta 5. punkts).

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

6. EKL 43. pantā un EKL 49. pantā paredzēta attiecīgi brīvība veikt uzņēmējdarbību un

7. Interpretējot šo pēdējo tiesību normu, Tiesa ir noteikusi, ka noraidījums veicams tikai pēc tam, kad uzņēmējam bijusi dota iespēja paskaidrot savu piedāvājumu, proti, pēc tam, kad īstenota uz sacīkstes principu balstīta pārbaudes procedūra, tādējādi aizliedzot automātiskus noraidījumus [7].

5 — Šādas viltības ir bijušas vienmēr, tā Homērs darbā *Odiseja* [*Odisea*], tulk. José-Manuel Pavón, Madrid: Gredos, 1993 [no grieķu valodas tulkojis A. Ģiezens, Rīga: Liesma, 1967], atstāsta virkni gadījumu, kuros izpaužas Elīsija vispārzināmais prāta veikļums, kā, piemēram, IX grāmatas dēka, kurā varonis, būdams Polifēma gūsteknis, viņu piedzirda un tam iestāsta, ka viņu saucot par Nevienu; izmantodams viņa izraisīto miegainību, Elīsijs viņa vienīgajā acī iedzen degošu olīvkoka mietu; dzirdot kiklopa palīgā saucienus, viņa līdzbiedri tam vaicā, kas viņam lēcies, kas ļaunu tam dara, uz to Polifēmam atbildot: "Neviens šeit ar viltu man uzbrūk, bet ne jau ar varu", viņš tādējādi zaudē iespēju saņemt viņu palīdzību (408. verso, 239. lpp. [380.—405. vārsma, 141. lpp.]).

6 — Direktīva par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras] (OV L 185, 5. lpp.).

7 — Tā tas tika noteikts 1989. gada 22. jūnija spriedumā lietā 103/88 *Fratelli Costanzo* (*Recueil*, 1839. lpp., 16., 18. un 19. punkts), kurā tika aizliegti noraidījumi, kas pēc savas ierosmes veikti, pamatojoties uz automātiskiem kritērijiem (rezolutīvās daļas 1) punkts), šai judikatūrai tiekot atkārtotai 1991. gada 18. jūnija spriedumā lietā C-295/89 *Donà Alfonso* (*Recueil*, I-2967. lpp.). To priekštecis ir bijis 1982. gada 10. februāra spriedums lietā 76/81 *Transporoute* (*Recueil*, 417. lpp., 18. punkts).

8. Direktīvā 71/305 tika izdarīti vairākkārtīgi grozījumi [8], kuru rezultātā kļuva vēlama tās kodificēšana, kas arī nolūkā nodrošināt brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību (otrais apsvērums) tika izdarīta Direktīvā 93/37. Šajā Direktīvā 93/37, kas piemērojama [iepirkuma] līgumiem, kuru vērtība pārsniedz 5 miljonus ECU (6. panta 1. punkts), un kurā saglabāti agrākie līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji (30. panta 1. punkts), agrākā 29. panta 5. punkta redakcija ar nelielām izmaiņām tika atveidota 30. panta 4. punktā:

"Ja konkrētam līgumam piedāvājumi šķiet nesamērīgi lēti, samērojot ar būvdarbiem, līgumslēdzēja iestāde, pirms tā var šos piedāvājumus noraidīt, rakstiski lūdz sīkāku informāciju par to piedāvājumu sastāvdaļām, ko tā uzskata par pieņemamiem [vajadzīgu], un pārbauda šīs sastāvdaļas, ņemot vērā saņemtos paskaidrojumus.

Līgumslēdzēja iestāde var ņemt vērā paskaidrojumus ar objektīvu pamatojumu, ieskaitot celtniecības paņēmienu saimniecisko izdevīgumu, izvēlēto tehnisko risinājumu vai īpaši labvēlīgus nosacījumus, ko pretendents var nodrošināt, veicot būvdarbus, vai arī pretendenta piedāvātā projekta oriģinalitāti.

Ja dokumenti, kas attiecas uz līgumu, paredz to piešķirt par zemāko piedāvāto cenu, līgumslēdzējai iestādei jādara Komisijai zināms, ka ir noraidīti tie piedāvājumi, kurus tā uzskata par nesamērīgi lētiem.

[..]"

9. Kopš 2004. gada 31. marta Direktīva 97/37 ir atcelta ar Direktīvu 2004/18 (82. un 83. pants), kura dalībvalstīm bija jātransponē līdz 2006. gada 31. janvārim (80. panta 1. punkts). Piešķirot tiesības slēgt būvdarbu [publiskā iepirkuma] līgumus, kuru vērtība ir vismaz EUR 5 278 000 (7. panta c) apakšpunkts) [9], līgumslēdzējas iestādes ir tiesīgas neņemt vērā nesamērīgi lētus piedāvājumus, rīkojot uz sacīkstes principu balstītu pārbaudes procedūru (55. panta 1. un 2. punkts).

B — *Itālijas tiesību akti*

10. Direktīvas 97/37 30. panta 4. punkts Itālijas tiesībās tika transponēts ar 1994. gada

8 — No kuriem viens attiecās uz 29. panta 5. punktu, kas ar 1989. gada 18. jūlija Direktīvu 89/440/EEK tika izteikts jaunā redakcijā (OV L 210, 1. lpp.).

9 — Komisijas 2005. gada 19. decembra Regulas (EK) Nr. 2083/2005 redakcijā (OV L 333, 28. lpp.).

11. februāra likuma Nr. 109/94, kas ir ietvarlikums valsts būvdarbu jomā Itālijā [10], 21. panta 1.a punktu, ar kuru tā sākotnējā redakcija tika papildināta saskaņā ar [1995. gada] 2. jūnija likuma Nr. 216/1995 [11] 7. pantu. Šī tiesību norma noteic:

"Atbilstoši 1. punktā paredzētajam zemākās cenas piedāvājuma kritērijam piešķirot tiesības slēgt būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus, kuru vērtība ir vienāda ar 5 miljoniem ECU vai pārsniedz to, attiecīgā iestāde veic Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK 30. pantā minēto nesamērīguma pārbaudi attiecībā uz visiem piedāvājumiem, kuros paredzēts samazinājums, kas pārsniedz vai ir vienāds ar visu saņemto piedāvājumu procentuālo atlaižu vidējo aritmētisko rādītāju, no tā atņemot 10 %, noapaļojot līdz nākamajai augstākajai vienībai, attiecībā uz piedāvājumiem ar attiecīgi lielāko un mazāko atlaidi, tam pieskaitot iepriekš minēto vidējo rādītāju pārsniedzošo procentuālo samazinājumu vidējā aritmētiskā rādītāja starpību.

60 dienu laikā kopš piedāvājumu iesniegšanas dienas publiskā iestāde novērtē paskaidrojumus, kas pamatoti ar būvniecības procesa saimnieciskumu, izvēlētajiem tehniskajiem risinājumiem vai ārkārtīgi labvēlīgiem nosacījumiem, ko bauda pretendents, jebkurā gadījumā neizvērtējot elementus, kuru minimālās vērtības ir noteiktas tiesību un pārvaldes aktos vai norādītas oficiālos avotos.

Piedāvājumiem pievieno paskaidrojumus par svarīgākajiem cenas elementiem, kas norādīti konkursa paziņojumā vai rakstveida uzaicinājumā, kuru kopsumma nav mazāka par 75 % no konkursa pamatsummas.

Tikai tādu būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu gadījumā, kuru vērtība ir mazāka par Kopienu robežvērtību, attiecīgā iestāde automātiski no konkursa izslēdz piedāvājumus, kuru procentuālā atlaide ir vienāda ar [šā] punkta pirmajā daļā noteikto vai pārsniedz to. Šo automātiskās izslēgšanas kārtību nepiemēro gadījumā, ja prasībām atbilstošo piedāvājumu skaits ir mazāks par pieciem [12]."

10 — 1994. gada 19. februāra *Gazzeta Ufficiale della Repubblica Italiana* (turpmāk tekstā — "*GURI*") Nr. 41, 5. lpp.

11 — 1995. gada 2. jūnija *GURI* Nr. 127, 3. lpp. Šis tiesību akts radīts, ar grozījumiem apstiprinot [1995. gada] 3. aprīļa Dekrētlikumu Nr. 101/1995 par neatliekamiem noteikumiem publisko būvdarbu jomā (1995. gada 3. aprīļa *GURI* Nr. 78, 8. lpp.).

12 — Redakcija, kas noteikta ar 1998. gada 18. novembra likuma Nr. 415/1998 (1998. gada 4. decembra *GURI* Nr. 284 kārtējais pielikums, 5. lpp.) 7. pantu.

11. 2006. gada 12. aprīļa Dekrētlikums Nr. 163 [13] valsts tiesībās transponē Direktīvu 2004/18. Noteikumos par nesamērīgi lētiem piedāvājumiem (86.—88. pants) likuma Nr. 109/94 21. panta 1.a punkta pēdējā daļa ir pazudusi.

III — Pamata prāvas

12. Ar 2003. gada 28. janvāra lēmumu Turīnas pilsētas pašvaldība nolēma *pro futuro* nepiemērot likuma Nr. 109/94 21. panta 1.a punktu, lai novērstu nesamērīgi lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu, tādējādi, lai pašvaldības būvdarbu iepirkuma līgumu, tostarp to, kuru vērtība ir zemāka par Kopienu robežvērtību, slēgšanas tiesību piešķiršanā attiecīgie piedāvājumi tiktu izvērtēti saskaņā ar Direktīvā 93/37 paredzēto uz sacīkstes principu balstīto pārbaudes procedūru.

13. Itālijas sabiedrības *SECAP SpA* (lieta C-147/06) un *Santorso Soc. coop. arl* (lieta C-148/06) piedalījās abos publiskā iepirkuma konkursos, ko iepriekš minētā pašvaldība rīkoja attiecībā uz noteiktiem būvdarbiem [14], kuru summas nepārsniedza iepriekš minēto robežvērtību. Konkursa paziņojumos tika paredzēts lielākās atlaides kritērijs, iepriekš veicot neatbilstošo piedāvājumu pārbaudi, saskaņā ar 2003. gada 28. janvāra lēmumu automātiski nenoraidot nesamērīgi lētos. To piedāvājumi "prasībām atbilstošo" starpā bija labākie, tomēr pirms lēmuma pieņemšanas pašvaldības iestāde tos, kas bija šķituši esam nesamērīgi, atzina par neviltotiem, nolemjot [iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesības piešķirt citiem konkursa dalībniekiem.

14. Abas sabiedrības cēla prasību *Tribunale amministrativo regionale de Piamonte* [Pjemontes Reģionālajā administratīvajā tiesā] un apgalvoja, ka likuma Nr. 109/94 21. panta 1.a punktā noteikts, ka nesamērīgi lēti piedāvājumi automātiski noraidāmi, liedzot līgumslēdzējiem uzklausīt to iesniedzējus un tos pirms noraidīšanas pārbaudīt. Tiesa šim argumentam nepiekrita un prasības noraidīja, uzskatīdama, ka tiesību norma gan pieļauj nesamērīgi lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu, bet neuzliek pienākumu to darīt, un tādēļ nekas neliedz līgumslēdzējai [pārvaldes] iestādei uzklausīt to iesniedzējus un pārbaudīt tos.

15. *Consiglio di Stato*, saņēmusi prasītāju iesniegtās apelācijas sūdzības, piekrita to nostājai un reģionālās tiesas veikto interpretāciju atzina par nepareizu, tomēr neatstāja

13 — 2006. gada 2. maija *GURI* Nr. 100.

14 — Attiecīgi kādreizējas savrupmājas pārveidošana par jauniešu kopmītni (EUR 4 699 999) un vides apstākļu pārvērtēšana *corso Francia* posmā starp *piazza Statuto* un *piazza Bernini* (EUR 5 172 579).

bez ievērības Turīnas pilsētas pašvaldības piesauktās Kopienu tiesību prasības un tādēļ saskaņā ar EKL 234. pantu uzdeva Tiesai šādus jautājumus:

"1) Vai par Kopienu tiesību pamatprincipu ir vai nav uzskatāma Direktīvas 93/37/EEK 30. panta 4. punktā iekļautā norma vai arī Direktīvas 2004/18/EK 55. panta 1. un 2. punktā iekļautā analoģiskā norma (ja uzskata, ka ir piemērojama šī pēdējā minētā norma), saskaņā ar kuru gadījumā, ja piedāvājumi šķiet esam nesamērīgi lēti salīdzinājumā ar izpildījumu, līgumslēdzējai iestādei pirms to noraidīšanas rakstiski jāpieprasa sniegt vajadzīgos paskaidrojumus par piedāvājuma saturu un tas jāpārbauda, ņemot vērā sniegtos paskaidrojumus?

2) Vai gadījumā, ja uz iepriekšējo jautājumu atbildēts noliedzoši, proti, ja Direktīvas 93/37/EEK 30. panta 4. punktā iekļautajai normai vai arī Direktīvas 2004/18/EK 55. panta 1. un 2. punktā iekļautajai analoģiskajai normai (ja uzskata, ka ir piemērojama šī pēdējā minētā norma), saskaņā ar kuru gadījumā, ja piedāvājumi šķiet esam nesamērīgi lēti salīdzinājumā ar izpildījumu, līgumslēdzējai iestādei pirms to noraidīšanas rakstiski jāpieprasa sniegt vajadzīgos paskaidrojumus par piedāvājuma saturu un tas jāpārbauda, ņemot vērā sniegtos paskaidrojumus, nepiemīt Kopienu tiesību pamatprincipa pazīmes, tā tomēr netieši rada konkurences principam raksturīgas sekas vai ir uzskatāma par "principu, kas atvasināts" no konkurences principa, to aplūkojot saistībā ar pārvaldības pārskatāmības principu un principu par diskriminācijas aizliegumu pilsonības dēļ, un tādējādi ir uzskatāma par tieši piemērojamu un pārāku par, iespējams, nesaderīgām valsts tiesību normām, ko dalībvalstis ir pieņēmušas, lai reglamentētu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kurām Kopienu tiesības nav tieši piemērojamas?"

IV — Tiesvedība Tiesā

16. Ar 2006. gada 10. maija rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs, ņemot vērā abu lietu priekšmetisko saistību, tās apvienoja.

17. Uzņēmumi, kas ir prasītāji pamata prāvās, Turīnas pilsētas pašvaldība, Itālijas, Vācijas, Austrijas, Slovākijas, Francijas, Lietuvas un Nīderlandes valdība, kā arī Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus, kuros paustas atšķirīgas nostājas, kuras tomēr var iedalīt divās kategorijās: tajās, kas atbalsta

Turīnas pilsētas pašvaldības nostāju, kuru starpā ir Lietuva, Slovākija [15] un Komisija, un tajās, ko ieņem pārējie šā prejudiciālās tiesvedības dalībnieki, kas atbalsta noliedzošu atbilžu sniegšanu uz prejudiciālajiem jautājumiem. 2007. gada 25. oktobrī notu-rētajā tiesas sēdē savu apsvērumu mutiskai sniegšanai piedalījās *Santorso Soc. coop. arl*, Turīnas pilsētas pašvaldības, Itālijas valdības, Vācijas valdības un Lietuvas valdības, kā arī Komisijas pārstāvji.

V — Prejudiciālo jautājumu izvērtējums

18. Abi *Consiglio di Stato* jautājumi faktiski ir reducējami uz vienu, proti, [jautājumu] par to, vai Direktīvas 93/37 30. panta 4. punkts, kurā paredzēts, ka pirms jautājuma izlemšanas par nesamērīgi lēto piedāvājumu iespējamo izslēgšanu par tiem jārīko uz sacīkstes principu balstīta apspriede [uz sacīkstes principu balstīta pārbaudes procedūra], attiecas uz tā piemērošanas jomā neietilpstošiem iepirkuma līgumiem; citiem vārdiem sakot, vai šo iepirkuma līgumu gadījumā iepriekš minētā tiesību norma nepieļauj to, ka dalībvalstis nolemj šādus piedāvājumus automātiski noraidīt.

15 — Lai arī ar zināmām atšķirībām no Lietuvas un Turīnas pilsētas pašvaldības nostājas, tā kā, atbalstot pirmā prejudiciālā jautājuma atstāšanu bez izskatīšanas, Slovākijas valdība nevēlas nošķirt Direktīvas 93/37 30. panta 4. punkta noteikumu no Līgumā iedibinātajiem principiem, tādējādi piekrītot pašvaldības lēmumam.

19. Tādējādi nākas izpētīt šā noteikuma būtību, lai noteiktu, vai tas ietilpst Kopienu primārajās tiesībās, kas neaprobežojas ar Direktīvu 93/37.

A — *Sākumpunkts*

20. Izvērtējums pamatojas uz drošiem pamatiem, kas cieši nostiprināti judikatūrā, kuru jau esmu iztirzājis [16]; publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās, kas dažādu (kvantitatīvu vai konceptuālu) iemeslu dēļ nav ietvertas šīs jomas direktīvās, nav iespējams izvairīties no Eiropas Savienības tiesību sistēmas regulējuma, jo nepārvaramus šķēršļus tam rada tās pamatprincipi un jo īpaši pārvietošanās [un aprites] pamatbrīvības.

21. Šī doma, kas iemiesota Direktīvas 2004/18 otrajā apsvērumā [17], ir labi

16 — 2006. gada 8. novembra secinājumi lietā C-412/04 Komisija/Itālija, kurā spriedums vēl nav pasludināts, 44.—47. punkts.

17 — "Piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko dalībvalstīs noslēdz valsts, reģionālo vai vietējo varas iestāžu un citu publisko tiesību subjektu uzdevumā, jāievēro Līgumā paredzētie principi, konkrēti brīva preču aprite, brīva uzņēmējdarbības veikšana un brīva pakalpojumu aprite, kā arī no tiem izrietošie principi, piemēram, vienādas iespējas, nediskriminēšana, savstarpēja atzīšana, proporcionalitāte un pārredzamība [kā arī tādi no tiem izrietošie principi kā vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminēšanas, savstarpējas atzīšanas, samērīguma un pārskatāmības principi] [..]."

iesakņojusies Tiesas hronikās [18]. 2000. gada 7. decembra spriedumā lietā *Telaustria* un *Telefonadress* [19] tika noteikts, ka, piešķirot tiesības slēgt nozaru direktīvu piemērošanas jomā neietilpstošus [iepirkuma] līgumus, līgumslēdzējām iestādēm ir jāievēro Līguma noteikumi (60. punkts) [20], un šī judikatūra ir atkārtota 2002. gada 18. jūnija spriedumā lietā *HI* (47. punkts) [21], un nesenāk, nepiesaucot nevienu precedentu, gluži dabiski pārņemta 2005. gada 21. jūlija spriedumā lietā *Coname* [22].

22. Savukārt 2001. gada 3. decembra rīkojumā lietā *Vestergaard* [23] tika uzsvērts, ka tas vien, ka direktīvās paredzētās īpašās un stingrās procedūras netiek piemērotas [iepirkuma] līgumiem ar nelielu vērtību, nenozīmē, ka tie ir izslēgti no Kopienas tiesību piemērošanas jomas, jo tiem ir jāatbilst arī Līgumam (19.—21. punkts) [24], ja tajos ir ieinteresēti citās dalībvalstīs dibināti komersanti [25]. Šī nostāja tika atkārtoti pausta 2005. gada 20. oktobra spriedumā lietā Komisija/Francija [26] (33. punkts).

23. Finanšu robežvērtības noteikšana iekļaušanai [iepirkuma] līgumu direktīvu piemērošanas jomā pamatojas uz pieņēmumu par to, ka līgumi ar mazu vērtību nepiesaista ārpus valsts teritorijas esošus komersantus; līdz ar to tiem trūkst Kopienu mēroga nozīmes. Tomēr šis *iuris tantum* pieņēmums var tikt atspēkots, pierādot pretējo, un tādēļ, kā savos rakstveida apsvērumos apgalvo Komisija, nav izslēdzams, ka līgums ar mazu vērtību piesaista ārvalstu uzņēmēju interesi, piemēram, sakarā ar tā izpildes vietas atrašanos netālu no viņu valsts vai tāpēc, ka tas ir noderīgs viņu komerciālajai stratēģijai.

18 — Kā arī Komisijas [hronikās], proti, dokumentā "[Komisijas] Skaidrojošais paziņojums par Kopienas tiesību aktiem, ko piemēro līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā, uz ko neattiecas vai tikai daļēji attiecas publiskā iepirkuma direktīvu noteikumi" (OV 2006, C 179, 2. lpp., it īpaši 5. un 6. lpp.).

19 — Lieta C-324/98 (*Recueil*, I-10745. lpp.).

20 — Attiecīgajā gadījumā Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvā 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu piešķiršanas procedūras [publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras], kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV L 199, 84. lpp.), kas aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/17/EK (OV L 134, 1. lpp.).

21 — Lieta C-92/00 (*Recueil*, I-5553. lpp.). Minētais spriedums faktiski attiecās nevis uz direktīvas piemērošanas jomā neietvertu līgumu, bet gan uz tiesību normā neparedzētu procedūru: saskaņā ar Līgumu bija jābūt iespējai pārsūdzēt lēmumu par iepirkuma procedūras atcelšanu, kas nebija paredzēta Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvā 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām [par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz pārskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības] (OV L 395, 33. lpp.), tās redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 92/50.

22 — Lieta C-231/03 (Krājums, I-7287. lpp.). Šā sprieduma 16. punktā atgādināts, ka šāda veida koncesijas (gāzes piegādes sabiedriskā pakalpojuma pārvaldībai, ko veic sabiedrība ar pārsvarā publisku kapitālu) piešķiršanu nereglamentē neviena no direktīvām, kas regulē publiskā iepirkuma līgumu jomu. Šādam tiesiskajam regulējumam nepastāvot, Kopienu tiesību regulējums šādu koncesiju piešķiršanā ir jāaplūko, ņemot vērā primāros tiesību aktus un it īpaši Līgumā paredzētās pamatbrīvības. Tāpat noteikts arī 2005. gada 13. oktobra spriedumā lietā C-458/03 *Parking Brixen* (Krājums, I-8585. lpp., 46. punkts) un 2006. gada 6. aprīļa spriedumā lietā C-410/04 *ANAV* (Krājums, I-3303. lpp., 18. punkts).

23 — Lieta C-59/00 (*Recueil*, I-9505. lpp.).

24 — Minētajā rīkojumā par nesaderīgu ar EKL 28. pantu tika atzīts robežvērtību nesasniedzoša apjoma būvdarbu iepirkuma līguma dokumentos ietverts un tuvāk nepaskaidrots noteikums par to, ka jāizmanto konkrētas preču zīmes preces.

25 — *A contrario sensu* sprieduma lietā *Coname* 20. punkts.

26 — Lieta C-264/03 (Krājums, I-8831. lpp.).

24. Tādējādi nav noliedzams šā kvantitatīvā ierobežojuma nosacītums, un līdz ar to nekas neliedz līgumam ar mazu vērtību izraisīt interesi citās dalībvalstīs, tā radot priekšnosacījumu Kopienu tiesību un tās mērķu attiecināmībai. Tādēļ, lai gan ir neliela ieinteresētspēja, šo Eiropas mēroga nozīmi ieguvušo [iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās jāievēro Līguma principi, kaut arī attiecībā uz līgumiem, kuru vērtība pārsniedz direktīvās norādītās summas, jāievēro stingrāki saskaņošanas noteikumi [27].

B — *Ne gluži pamatprincips...*

26. Manis citētajā judikatūrā izmantotie jēdzieni "pamatprincips" vai "pamatnoteikums" satura ziņā ir ļoti konkrēti. Tie nav saistīti nedz ar Līgumā apslēptiem aksioloģiskiem elementiem, nedz kādu pasākumu, kas veikts, lai sasniegtu tā mērķus; tie atrodas tieši starp abām galējībām, primāro tiesību redakcijā tur, kur Kopienu "dibinātājs" ietvēris izvirzītos mērķus kopā ar galvenajiem līdzekļiem to sasniegšanai. Pārlaižot skatienu EKL 2. pantam un 3. pantam, atskāršams, ka tie attiecas uz personu, preču, pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti, ko nodrošina atbilstošās pārvietošanās [un aprites] brīvības (EKL 23., 43. un 49. pants), kurām kā dažādu valstu integrācijas ieceres pamatā esošā transversālā vērtība klāt nāk jebkādas ar pilsonību saistītas diskriminācijas izskaušana (EKL 12. pants).

25. Viens no šiem noteikumiem, proti, Direktīvas 93/37 30. panta 4. punkts, kas *ratione temporis* piemērojams pamata prāvās un atkārtots Direktīvas 2004/18 55. panta 1. un 2. punktā, aizliedz nesamērīgi lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu. Tādējādi *Consiglio di Stato* vēlas noskaidrot, vai šis aizliegums ir Kopienu tiesību pamatnoteikums vai vismaz rada konkurences principam raksturīgas sekas, to aplūkojot saistībā ar pārvaldības pārskatāmības principu un principu par diskriminācijas aizliegumu pilsonības dēļ, kas jāievēro arī iepriekš minētajās direktīvās neietvertu [iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanā.

27. Šī doma, kas līdzīga Direktīvas 2004/18 otrajā apsvērumā izklāstītajai, atskāršama arī minētajos nolēmumos. Šis princips par vienlīdzīgu attieksmi pret dažādu dalībvalstu valstspiederīgajiem ir piesaukts spriedumā lietā *Telaustria* un *Telefonadress* (60. punkts), turklāt spriedumā lietā *HI* norādīts uz brīvību veikt uzņēmējdarbību

27 — Jāatminas Direktīvas 2004/18 otrā apsvēruma otrā daļa.

un pakalpojumu sniegšanas brīvību (42. un 47. punkts); rīkojumā lietā *Vestergaard* kā *ratio decidendi* talkā ņemta cita, proti, preču aprites brīvība (21. punkts), un spriedumā lietā *Coname* no jauna tika piesaukts EKL 43. un 49. pants, aizliedzot netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ.

28. Ņemot vērā iepriekš minēto, Līguma "pamatprincipi", saskaņā ar kuriem var ierobežot dalībvalstu tiesības nozaru direktīvās veiktajā saskaņošanā neiekļauto [iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās, atbilst šo pašu direktīvu preambulās piesauktajiem un Tiesas uzsvērtajiem principiem.

29. Šim apstāklim turklāt nevajadzētu radīt izbrīnu, jo, kā norādīts Direktīvas 2004/18 otrajā apsvērumā, tās noteikumi izriet no šiem principiem, tā kā iepriekš minēto direktīvu šaurais tuvākais mērķis ir minētā procedūru saskaņošana, lai publiskā iepirkuma līgumu slēgšanā radītu reālu konkurenci [28], nolūkā īstenot Eiropas integrācijas pamatbrīvības. Konkrētāk, ar to tiek mēģināts novērst šķēršļus brīvai apritei, aizsargājot to uzņēmēju intereses, kas darbojas vienā dalībvalstī un vēlas piedāvāt preces un pakalpojumus citā dalībvalstī esošiem līgumslēdzējiem [29].

30. Aplūkojot šo ainu apgriezti, var atskārst, ka uzdevums ir divējāds: novērst draudus, ka priekšroka tiek dota vietējiem pretendentiem (*buy national*), un novērst to, ka iestāde, kam uzticēts veikt iepirkumu, vadītos pēc citiem apsvērumiem, kas nav finansiāla rakstura apsvērumi [30] (tādēļ iepirkuma pamatkritērijs vienmēr ir lētākais vai saimnieciski izdevīgākais piedāvājums).

31. Šajos apstākļos uz pirmo prejudiciālo jautājumu jāatbild tikai noliedzoši, tā kā nesamērīgi lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanā neaizliedz neviens Līguma pamatprincips, jo nedz izklāstītās pamatbrīvības, nedz iepriekš minētais diskriminācijas aizliegums nenosaka, ka

28 — Spriedums lietā *Fratelli Costanzo*, 18. punkts.

29 — 1998. gada 10. novembra spriedums lietā C-360/96 *BFI Holding* (*Recueil*, I-6821. lpp., 41. punkts), 2000. gada 3. oktobra spriedums lietā C-380/98 *University of Cambridge* (*Recueil*, I-8035. lpp., 16. punkts) un 2001. gada 1. februāra spriedums lietā C-237/99 Komisija/Francija (*Recueil*, I-939. lpp., 41. punkts).

30 — 1998. gada 15. janvāra spriedums lietā C-44/96 *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. (*Recueil*, I-73. lpp., 33. punkts), spriedumi lietās *BFI Holding*, 42. punkts; *University of Cambridge*, 17. punkts, un [2001. gada 1. februāra] spriedums lietā C-237/99 Komisija/Francija, 42. punkts.

pirms šāda piedāvājuma likteņa izlemšanas vienmēr un noteikti jāuzklausa to iesniegušais pretendents.

32. Cita starpā to nosaka arī Kopienu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībās piemērojamā efektivitātes principa loģiskais pamats. Galu galā šī efektivitāte, kas dažkārt nav savienojama ar gaitu, kādā noris ar garantijām pieblīvēta atlases procedūra, ir vajadzīga vispārējo interešu pārvaldībai [31].

34. Esmu jau norādījis, ka šajā tiesību normā paredzētā uzklausīšana spriedumā lietā *Lombardini* un *Mantovani* ir atzīta par "būtisku" [32]. Aiz šā īpašības vārda slēpjas pārliecība, ka uz sacīkstes principu balstīta nesamērīgi lētu piedāvājumu pārbaudes procedūra ir obligāti vajadzīga, lai publiskā iepirkuma līgumu slēgšanā panāktu reālu konkurenci, nodrošinot pārvietošanās [un aprites] brīvības, kas, kā esmu norādījis secinājumos abās lietās, rada vajadzību pēc kandidātu piedalīšanās ar vienlīdzīgiem nosacījumiem bez jebkādas diskriminācijas (24. punkts).

C — ...bet kas vairāk nekā pozitīvo tiesību norma vien

1) Netiešie principi

35. Jebkādas diskriminācijas aizliegums, jo īpaši, ja tās pamatā ir pilsonība, ietver pārskatāmības pienākumu, kas par labu ikvienam iespējamajam pretendentam nodrošina pienācīgu atklātību, kas ļauj tirgu atvērt konkurencei un uzraudzīt līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru objektivitāti, kā tas noteikts 1999. gada 18. novembra spriedumā lietā *Unitron Scandinavia* un *3-S* (61. un 62. punkts) [33].

33. Direktīvas 93/37 30. panta 4. punkts nav arī likumdevēja ne ar ko nesaistīts patvaļīgs vai untumains pasākums, kas visnotaļ varētu arī nebūt nekad pastāvējis.

31 — Manu 2001. gada 5. jūnija secinājumu lietā *Lombardini* un *Mantovani* 30. punkts.

32 — Minētajā spriedumā tika uzsvērts, ka attiecīgajā tiesību normā ir noteikts, ka līgumslēdzējam jākonstatē aizdomīgi piedāvājumi, jādod iespēja attiecīgajiem uzņēmumiem apliecināt to neviltotību, jānovērtē sniegto ziņu atbilstība un jāpieņem lēmums par to noraidīšanu vai pieņemšanu (55. punkts).

33 — Lieta C-275/98 (*Recueil*, I-8291. lpp.). Tā pati nostāja pausta arī spriedumos lietās *Telaustria* un *Telefonadress*, 61. un 62. punkts, un *Parking Brixen*, 49. punkts.

36. Šajos apstākļos var pamatoti vaicāt, kā to dara *Consiglio di Stato*, vai iepriekš minētais Direktīvas 93/37 30. panta 4. punkts, lai arī nebūdams Eiropas Savienības tiesību pamatprincipa izpausme, iemieso kādu no tā neatņemamajiem principiem, kas jāievēro publiskā iepirkuma līgumos, neatkarīgi no tā, vai tos aptver direktīvas, ja vien tie rada interesi Kopienu mērogā.

37. Citiem vārdiem sakot, vai gadījumā, ja, automātiski izslēdzot nesamērīgi lētus piedāvājumus, šie principi tiek pārkāpti, strīdīgā tiesību norma būtu piemērojama attiecībā uz Direktīvas 93/37 piemērošanas jomā neietilpstošiem iepirkuma līgumiem?

2) Pretendenti un nesamērīgi lēta piedāvājuma jēdziens

38. Nesamērīgi lēta piedāvājuma jēdziens nav veidots abstrakti; gluži pretēji, tas tiek noteikts ar atsauci uz līgumu, kura slēgšanas tiesības ir piešķiramas, un attiecībā uz sniedzamo pakalpojumu [34], kas ir tā priekšmets. Tādējādi tam ir tāda nenoteikta juridiska jēdziena iezīmes, kas, *a priori* būdams neskaidrs, tomēr ir nosakāms atkarībā no līguma priekšmeta īpatnībām.

34 — Secinājumi lietā *Lombardini* un *Mantovani*, 32. punkts.

39. Šī iezīme ir uzsvērta Itālijas sistēmā, kurā jēdziens tiek precizēts, ņemot vērā līguma priekšmetu un dažādo piedāvājumu cenu, izmantojot aritmētisku mehānismu nesamērīguma robežvērtības noteikšanai.

40. Konkursa dalībnieki, kas ar sludinājuma palīdzību ir iepazinušies ar sniedzamo pakalpojumu un tā raksturu, slepus sagatavo savus projektus, katram zinot tikai un vienīgi savējo. Vispārīgi, ņemot vērā, ka sistēmā priekšroka tiek dota lētākajam vai saimnieciski izdevīgākajam piedāvājumam, tiek paredzēti visnotaļ skopi budžeti, lai panāktu viszemāko cenu, pat riskējot mazināt uzņēmuma peļņu.

41. Tādēļ visiem vienlīdz draud, ka, atverot aploksnes, viņu piedāvājums varētu tikt pieskaitīts nesamērīgajiem.

42. Tomēr šis līdzsvars tiek izjaukts, viena vai vairāku konkursa dalībnieku rīcībā nonākot informācijai, kas var ietekmēt nesamērīguma robežvērtības noteikšanu, tādējādi izjaucot vajadzīgo objektivitāti.

3) Saskaņotas darbības piedāvājumu iesniegšanā

43. Izvērtējot Turīnas pilsētas pašvaldības apgalvotos faktus, *Consiglio di Stato* iezīmē ainu, kuru Tiesa nedrīkst neņemt vērā un kurā nepamatotu atlaižu automātiska izslēgšana, kas ir neizbēgama saskaņā ar likuma Nr. 109/94 21. panta 1.a punkta pēdējo daļu, mudina uzņēmumus veikt saskaņotas darbības, lai *ex ante* iespaidotu atlases procedūras iznākumu.

44. Šādā situācijā Kopienu tiesības nestāv malā.

45. Skaidri redzams, ka to piedāvājumu, kas saskaņā ar minētās tiesību normas pirmo daļu izrādās esam nesamērīgi lēti, automātiska izslēgšana, ievērojot tās objektivitāti, pati par sevi nav diskriminējoša. Secinājumos lietā *Lombardini* un *Mantovani* izklāstu, ka Itālijas tiesību aktos paredzēts aritmētisks un automātisks līdzeklis nesamērīguma robežvērtības noteikšanai, kas visnotaļ atbilst Direktīvas 93/37 mērķim, kas vērsts uz to, lai attiecībā uz katru [iepirkuma] līgumu tirgus noteiktu robežu, kuru pārsniedzot piedāvājums uzskatāms par nesamērīgu. Visi pretendenti atrodas vienādos apstākļos, un neviens nebauda priekšrocības sava piedāvājuma sagatavošanai (33. un 35. punkts). Tādējādi ar [nesamērīgos piedāvājumus iesniegušo] pretendentu tūlītēju noraidīšanu, tiem nedodot iespēju sniegt paskaidrojumus, neviens netiek diskriminēts.

46. Tomēr viedoklis mainās gadījumā, ja uzņēmēju, parasti to, kas darbojas [iepirkuma] līguma ģeogrāfiskajā tirgū, grupa negodīgu norunu ceļā vienojas piedāvāt līdzīgas tāmes ar sīkām atšķirībām, tādējādi par nesamērīgi lētiem padarot saskaņotajās darbībās nepiedalījušos konkursa dalībnieku piedāvājumus, tiem liedzot iespēju gan aizstāvēties, gan apliecināt savu piedāvājumu pamatotību.

47. Šādi tiek apdraudēti publiskā iepirkuma līgumu jomā ievērojamie Kopienu tiesību principi par pārskatāmību un veselīgu konkurenci, tā kā, lai nepieļautu Līgumā aizliegtu diskrimināciju, gadījumā, kad nelabvēlīgākā stāvoklī nostādītie kandidāti ir dibināti citās dalībvalstīs, tiem jābūt iespējai paskaidrot savu nostāju. Turīnas pilsētas pašvaldība šīs prejudiciālā nolēmuma tiesvedības tiesas sēdē norādīja, ka pēc tam, kad tā bija pieņēmusi lēmumu nepiemērot valsts tiesību aktus, esot ievērojami samazinājies brīvas konkurences kropļošanas nolūkā iesniegto piedāvājumu skaits.

48. Īsumā sakot, iepriekš minētie principi nosaka, ka, piešķirot tiesības slēgt Kopienu

mēroga [iepirkuma] līgumus, līgumslēdzējai iestādei uz sacīkstes principu balstītā apspriedē [pārbaudes procedūrā] jāuzklausa paskaidrojumi, ko sniedz uzņēmēji, kuru piedāvājumi tikuši uzskatīti par nesamērīgi lētiem. Līdz ar to tie iestājas pret valsts tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem tādu [iepirkuma] līgumu gadījumā, kuru vērtība nesasniedz nozaru direktīvās noteikto robežvērtību, paredzēta šo piedāvājumu automātiska izslēgšana, neuzklausot to iesniedzējus.

4) Tiesības uz labu pārvaldību

49. Iepriekš izklāstītajai objektīvajai un abstraktajai dimensijai, kas neaprobežojas ar atlases procedūrā iesaistīto uzņēmēju individuālajām interesēm, klāt nāk vēl cita — subjektīva dimensija, kurā lielu nozīmi iegūst viņu tiesības un konkrēti — aizliegums viņiem liegt tiesības uz aizstāvēšanos administratīvā procesā.

50. Šis aizliegums liegt tiesības uz aizstāvēšanos ir skaidri atzīts visu dalībvalstu tiesību sistēmās un pieder tiesībām uz labu pārvaldību, kas pasludinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas [35] pilsoņu tiesībām veltītās V sadaļas 41. pantā. Šīs tiesību normas 2. punktā atzītas ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt.

51. Saskaņā ar šo Hartu, kuras svarīgumu nesen, proti, 2006. gada 27. jūnija spriedumā lietā Parlaments/Padome [36] un 2007. gada 3. maija spriedumā lietā *Advocaten voor de Wereld* [37], ir uzsvērusi Tiesa, pretendentam, pirms tas tiek izslēgts, ir jābūt iespējai izklāstīt savu viedokli, lai pārliecinātu līgumslēdzēju iestādi par sava piedāvājuma pamatotību.

52. Piekrītu Komisijas viedoklim par to, ka šīs tiesības, atsevišķi ņemot, neliek vienmēr uzklausīt uzņēmēju, kas šķiet esam pārgalvīgs, tā kā principā tas jau tiek aizsargāts ar piedāvājumu objektīvu izvērtēšanu atbilstoši iepriekš noteiktiem, objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem. Tomēr konkursa dalībnieks, kas var tikt izslēgts citu personu vienošanās dēļ, tiek nostādīts nelabvēlīgā stāvoklī, kurš vēl jo vairāk pasliktinās, ja viņam turklāt tiek liegts sniegt paskaidrojumus.

35 — OV 2000, C 364, 1. lpp.

36 — Lieta C-540/03 (Krājums, I-5769. lpp.).

37 — Lieta C-303/05 (Krājums, I-3633. lpp.). Par Hartas iedabu skat. manu secinājumu minētajā lietā 76.—79. punktu.

53. Tādējādi tiesības tikt iestādē uzklausītam pamato nesamērīgi lētu piedāvājumu automātiskas izslēgšanas aizliegšanu, jo, kā esmu norādījis, jēdziens "nesamērīgums" ir nenoteikts juridisks jēdziens, kas katrā konkrētajā gadījumā ir nosakāms, ievērojot konkrētā gadījuma īpatnības.

54. Tādēļ uz sacīkstes principu balstītu piedāvājumu pārbaudes procedūru pirms lēmuma pieņemšanas jautājumā par to atbilstību, ievērojot tiesības uz labu pārvaldību, nav vēlams atcelt pat nozaru direktīvās neietverto iepirkuma līgumu gadījumā, jo tādējādi tiktu mazinātas tā saucamajās "pārsūdzības" direktīvās [38] paredzētās garantijas.

5) Dalībvalstu rīcības brīvība

55. No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka Kopienu tiesības nepieļauj valsts regulējumu, kas liek līgumslēdzējām iestādēm automātiski noraidīt nesamērīgi lētus piedāvājumus attiecībā uz direktīvās par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru saskaņošanu neietvertiem publiskā iepirkuma līgumiem; tās, gluži pretēji, mudina šīm iestādēm dot iespēju, ņemot vērā katra konkrētā gadījuma apstākļus, izsvērt vajadzību rīkot uzklausīšanu, lai uz sacīkstes principu balstītas pārbaudes procedūras ceļā noskaidrotu [piedāvājuma] saturu [39].

56. Tomēr dalībvalstu autonomija tās atbrīvo no Direktīvas 93/37 30. panta 4. punktā paredzētās kārtības piemērošanas, ļaujot tām noteikt pasākumus Kopienu tiesību sistēmā iedzīvotājiem piešķirto tiesību aizsardzībai, to pakārtojot vienīgi ierobežojumiem, kas izriet no līdzvērtības un efektivitātes principiem, proti: procedūras nedrīkst būt nelabvēlīgākas par valsts tiesību sistēmā atzīto tiesību aizsardzībai paredzētajām un veidojamas tā, lai praksē neapgrūtinātu vai par gandrīz neiespējamu nepadarītu izvirzītā mērķa sasniegšanu [40].

38 — Iepriekš jau minētā Direktīva 89/665 un Padomes 1992. gada 25. februāra Direktīva 92/13/EEK, ar ko koordinē normatīvos un administratīvos aktus par to, kā piemēro Kopienas noteikumus par līgumu [slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūrām, ko piemēro subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV L 76, 14. lpp.).

39 — 2004. gada 7. oktobra spriedumā lietā C-247/02 *Sintesi* (Krājums, I-9215. lpp.) par nesaderīgiem tika atzīti valsts tiesību akti, kas līgumslēdzējām iestādēm lika ievērot vienu vienīgu publiskā būvdarbu iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju, tām liedzot iespēju ņemt vērā šādu līgumu raksturu un īpatnības atbilstoši kritērijam, kas ir vispiemērotākais, lai nodrošinātu brīvu konkurenci un tādējādi izvēlētos labāko piedāvājumu (40. punkts).

40 — Pastāvīgā judikatūrā, kuras pirmais posms ir 1976. gada 16. decembra spriedums lietā 33/76 *Rewe* (*Recueil*, 1989. lpp.).

VI — Secinājumi

57. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai atbildēt Itālijas Republikas *Consiglio di Stato*, nosakot, ka:

principi par brīvu konkurenci, pārvaldības pārskatāmību un nediskriminēšanu pilsonības dēļ, uz kuriem balstītas Kopienu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības, kā arī tiesības uz labu pārvaldību nepieļauj valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem nozares direktīvās neietvertu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās līgumslēdzēja iestāde ir spiesta automātiski noraidīt nesamērīgi lētus piedāvājumus, neparedzot nekādu uz sacīkstes principu balstītas pārbaudes procedūras iespēju.